

8.12.1994

КИНО САЛА НА МСУ, 19,00 часот

ОД АЛТЕРНАТИВНА СЦЕНА ДО АВТОРСКО ВИДЕО: ВИДЕО ПРОДУКЦИЈАТА ВО СЛОВЕНИЈА (1992-1994)

Овој избор е ограничен на видео продукцијата во последните две години и е поделен на три програми: арт видео, видео спот и видео денс. Овие, во меѓународни рамки признати видови, на словенечкиот простор, се проникнуваат можеби повеќе него што ни се чини на прв поглед. Всушност, се работи за оние автори кои се обидуваат да творат во споменатите видови. Постапките на снимање, раскажување, како и трансформација и монтажа на сликата, секако дека се прилагодени кон основната намера и кон видот на соодветните видео проекти.

На словенечкиот простор видеото масовно се продуцира дури во осумдесеттите години. Пред тоа тој бил ексклузивен, речиси недостапен медиум врзан за галерискиот контекст. Првото видео Нуша и Среќо Драган во 1968 го снимиле во рамките на уметничкото движење ОХО: била стопирана црно-бела снимка, а се менувал само натписот. Во "пионерскиот период" (седумдесеттите години) видеото се користи како нов медиум на непосредна и интерактивна комуникација на учесниците или како документарен запис за некоја уметничка акција или случување. Исто така е карактеристично тоа што - должината - траењето на видео лентата се совпаѓало со реалното време на

Hydra, Ема Куглер, 1993

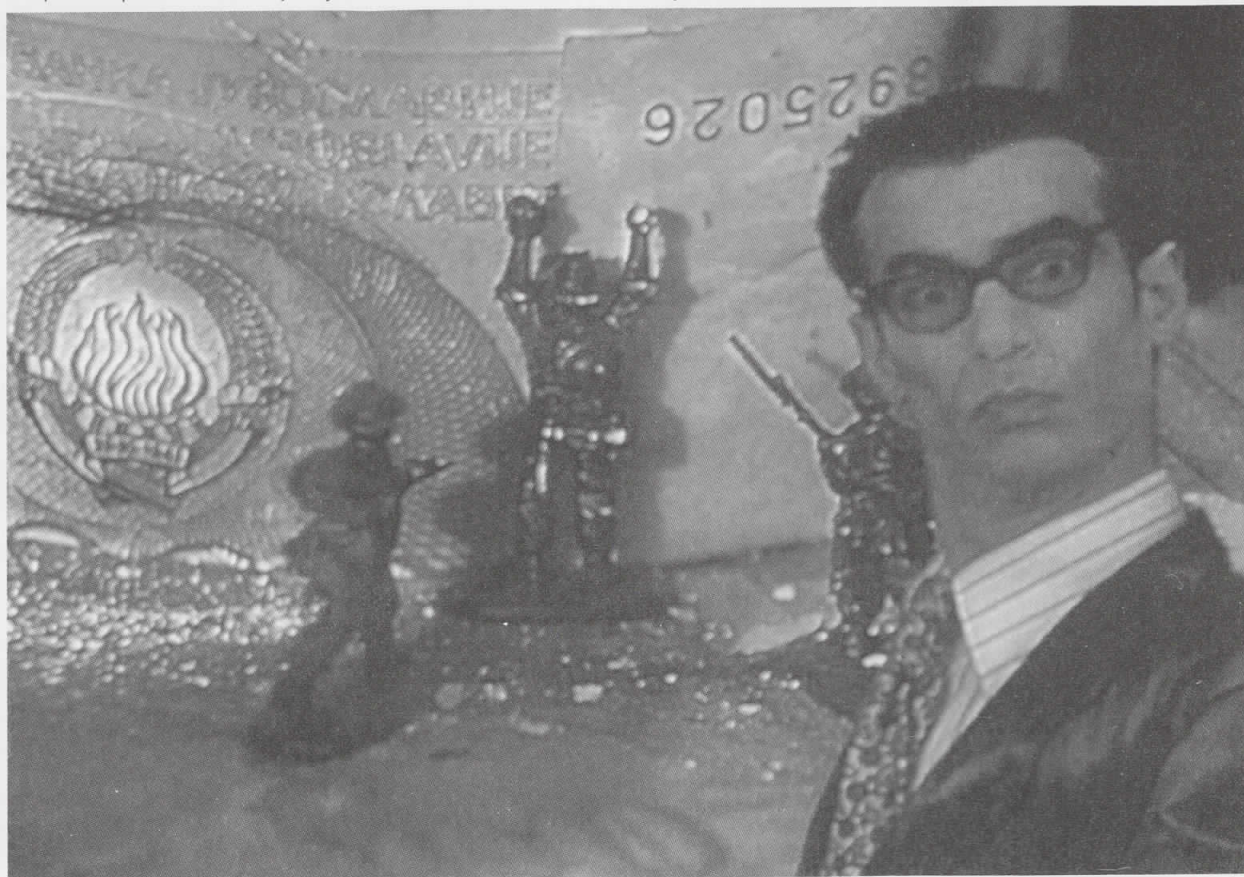
текот на акцијата или случувањето и сликата веднаш се гледала (без временското поместување) на мониторот - единство на време, простор и случување. Во доцните седумдесетти

години Миха Випотник работел во телевизиските студија сосема поинаков вид видео. Ги користел сите дотогашни технолошки можности на трансформација и монтажа на сликата и со групата "На легим пријазни" го изработил и првиот музички видео спот. Емил Мемон, пак, во духот на Енди Ворхол и музиката на Велвет Андерграунд, снимил атмосферско ("жур") видео, т.е. одделни замрзнати снимки пренел на сликарско платно.

Во почетокот на осумдесеттите се тргна. Видео опремата иако не била многу квалитетна стана подостапна и можело да се монтира само во текот на снимање. Извршила силно влијание врз протагонистите на тогашната "љубљанска алтернативна сцена". Тие ударот го возвраќале напред и назад во општествен и културно/уметнички контекст. Се оствариле многу авторски и документарни видео дела, исто така и музички спотови, главно со акцент врз содржината и врз пораката. Видеото, покрај фотографијата (полароидот) и фотокопирната машина стана оној "инстант" медиум кој е достапен, ефтин и брз. Истовремено тој не беше подреден на контрола и цензура. Видеото се занимавало со општествена и културна критика, со разоткривање на дејствувањето на

идеолошките механизми и естетските последици, отворало маргинални и табуизирани теми, и како дел од алтернативната пракса, се поврзувало како со масовната култура така и со исклучително силната и конструктивна теориска пракса. Освен тоа, авторите и групите го вклучуваа видео во мултимедијалните проекти и перформанси (ФВ 112/15, Марко Ковачич, Боргезиа, Колапс). ШКУЦ-Форумовата видео продукција стана поим и силно се врежа во општествената свест. Марјан Озоле-Макс го формирал Брут-филм, истовремено е автор и продуцент на многубројни видео проекти, а со Богдан Лешник го изработил елаборатот и подготвил програма за (никогаш остварената) телевизија АТВ. Во Цанкарјевиот дом се одржаа три видео биенала, и видео проекти се продуцираа и прикажуваа во Диското ФВ, галеријата ШКУЦ го отвори саботниот Видео бокс бар, а во "Екран", (филмска ревија), е отворена рубрика за медиумите...

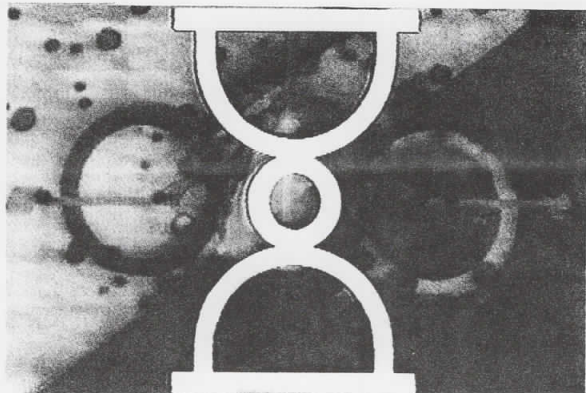
При крајот на осумдесеттите, во прв план е авторството, иако специјализација за видео е се уште ретка. Авторите доаѓаат од различни професии, сликари, режисери, модни креатори, новинари... така што видеото за нив претставува уште една можност за изразување или пак дел

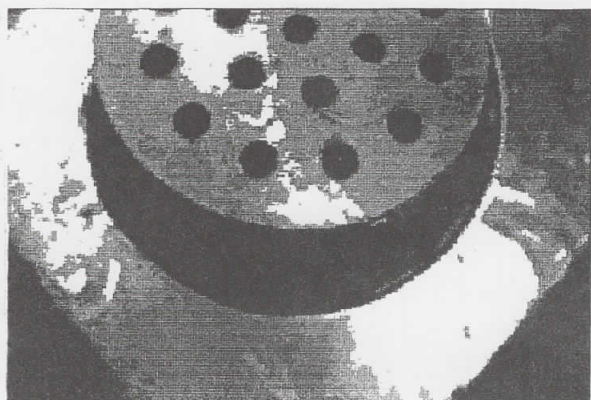
No More Heroes Any More, Марко А. Ковачич, 1992

од целокупната креативна пракса. Затоа нивните начини и облици на претставување се пошироки. Тие речиси редовно се претставуваат со видео инсталации (Наташа Просенц, Јасна Хриберник, Сречо Драган, Марина Гржинич и Аина Шмид), видео скулптури (Марко А. Ковачич, Дариј Кроух), или пак со видео спотови (Петар Везјак, Матеја Клариќ, Саша Подгоршек, Мирко Симич, Марко А. Ковачич).

Видео проектите можат да бидат продукти на разработени сценарија и режиски книги, на многу учесници и со високата технологија. Употребата, на постапката "blue key" или "chroma key" за

Avtobus, Земира Алајбеговиќ, Невен Корда, 1993

Ali slišiš zvok tišine, Мирко Симич, 1992

Tango za ribe, Наташа Просенц, 1992

напластување на снимките станала речиси правило. Исто така, видлива е употребата и комбинирањето на најдени ready-made (на документарните) снимки или слики (непосредно од ТВ), а се издвојува и приказна, глумата (перформанс, игра, театар).

Можеме да заклучиме дека развитокот на видео медиумот во словенечкиот простор од почетокот до денес направил исклучителен технолошки, содржаен и изразен скок: од речиси голи, необработени и непосредни слики (гестови, акција), кои се менуваат со забавен ритам, до брза измена на снимки и разработени приказни. Видео се доближи до филмот или до театарот, постпродукцискиот процес станува се посложен и се одлучувачки. Видео технологијата пак, како што најавуваа осумдесеттите, не стана подостапна за поширок круг на заинтересирани. Се случи спротивното, а тоа го потврдува прилично малиот круг на видео автори на кои ретко им се придружуваат нови. Ова што се случува со видеото, покрај неговото сместување во програмата на љубљанската Академија за ликовни уметности, е своевиден парадокс. Денешната технологија, без која, е скоро невозможно да се направи видео, врзана е за националната телевизија или пак за ретките приватни видео студија (на. пр. ВП Крегар), кои покрај ВС ВИДЕО (Форум), остануваат единствени продуценти на видео во Словенија. Пред се, на словенечкиот простор нема ниту информациска ниту дистрибутерска мрежа, документација за историјата на случувањата, не се вршат анализи и интерпретации на видео медиумот како и на одделни видео работи. Тоа останува како проект за конструктивна соработка во која би се вклучиле сите оние кои, продукциски или програмски, сериозно се занимаваат со видео медиумот. Останува уште прашањето какво место завзема видео медиумот во словенечкиот простор. Со новите видео остварувања сега, по правило, се запознаваме на добро посетените премиерни прикажувања. Нив речиси сигурно ќе ги прикажат на словенечката телевизија (секако без хонорар), потоа ги чека конкурирање на разни меѓународни видео фестивали. Нив во некогашните југословенски центри (Белград, Скопје, Сараево, Љубљана), повеќе ги нема, а и првиот Словенечки видео фестивал (Идрија 1992) засега е и последен. Само Плесниот театар Љубљана веќе две години едноподруго организира специјализиран Меѓународен видео денс фестивал. Словенечките видео работи успешно се претставуваат и добиваат награди на бројни меѓународни видео фестивали.

Барбара Борчик

Програма:

1. програма: АРТ ВИДЕО

НАТАША ПРОСЕНЦ, *Tango za ribe*, 4 28
продукција: ТВ Словенија, 1992

МИРКО СИМИЧ, *Ali slišiš zvok tišine*, 2 22
продукција: БРИС ò В.С. Видео - Форум, 1992

НЕВЕН КОРДА, ЗЕМИРА АЛАЈБЕГОВИЌ:
Avtobus, 11
продукција: ТВ Словенија, 1993

МАРКО А. КОВАЧИЧ: *No More Heroes Any
More*, 18
продукција: В.С. Видео, Форум, 1992

2. програма: ВИДЕО СПОТОВИ

LAIBACH: *Wirtschaft ist Tot*, 3 45
Петер Везјак, Mute Film London & ТВ
Словенија, 1993

2227: *I've Seen That...Like It Is*, 5 40
Марко А. Ковачич, V.S. Video & Strip Core,
Форум, 1993

Програмата ја подготвија:

Селекција:

Аленка Пирман, Галерија ШКУЦ Љубљана
Барбара Борчиќ, СЦЦА Љубљана
Барбара Борчиќ, Ева Роман и Земира Алајбеговиќ

Печатењето на каталогот го финансира
Министерството за култура на Република
Македонија

Министерство за култура

DEMOLITION GROUP: *Cry Baby*, 3 26
Саша Подгоршек, Nord Cross
Production, 1993

BORGHESIA: *400*, 4
З. Алајбеговиќ & Н. Корда, ТВ Словенија, 1992
VIDEOSEX: *Snip Snap*, 3 30
Матеја Клариќ, Cultura Europaea, 1993

У РЕДУ: *Mala terasa*, 3 20
Мирко Симич, БРИС & Студио Љубљана,

3. програма: VIDEO DANCE

САША ПОДГОРШЕК: *Pot*, 12
продукција: Танцов театар Љубљана, 1993

ЈАСНА ХРИБЕРНИК: *Stopnišče*, 16 3
продукција: ВПК & Студио Љубљана, 1992

ЕМА КУГЛЕР: *Hydra*, 15 40
продукција: В.С. Видео,
Форум & ВПК, 1993

Проекциите се реализирани со помош на
СССА Љубљана, ŠKUC Љубљана, СССА
Скопје и Културно просветна заедница на
Скопје.

SOROS CENTER FOR CONTEMPORARY ARTS
- SKOPJE, MACEDONIA
СОРОС ЦЕНТАР ЗА СОВРЕМЕНИ УМЕТНОСТИ
- СКОПЈЕ, МАКЕДОНИЈА

Издавач: Музеј на современата уметност, 91000 Скопје, п.ф.482, Самоилова б.б., Македонија, тел. 091 11 77 34, факс 091 23 63 72; **Одговорен уредник:** Зоран Петровски, **Уредник:** Мирослав Поповиќ, **Превод:** Мирослав Поповиќ; **Ликовно обликување:** Ладислав Цветковски, **Лектор:** Биљана Маленко;
Компјутерска обработка: Догер; **Печат:** "Догер"; **Тираж:** 300

Publisher: Museum of contemporary art, Skopje; 91000 Skopje, p. box 482, Samoilova b.b., Makedonia, Phon: 389 091 11 77 34; fax: 389 091 23 63 72; **Editor in chief:** Zoran Petrovski; **Editor:** Miroslav Popović; **Translation:** Miroslav Popović; **Lay-out:** Ladislav Cvetkovski; **Textual revision:** Biljana Malenko; **Printed by:** "Dogger"; **Printed in** 300 copies